

УДК 801.6:81'255.4'38'42-115:821.161.2-1“18/19”І.Франко.03=111

ПОЕТИЧНІ ТВОРИ ІВАНА ФРАНКА В ПЕРЕКЛАДАХ ВІРИ РІЧ І ПЕРЕСПІВАХ ПЕРСІВАЛА КАНДІ

Ганна КОСІВ

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра перекладознавства
і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000*

Досліджено творчі стратегії Віри Річ і Персівала Канді під час перекладу поетичних творів І. Франка. Порівняльний аналіз оригіналів і перекладів проведено в руслі лінгво-стилістичного аналізу окремих мікроконтекстів та в руслі метакоконтекстів: епохи, настанов перекладачів та додаткових матеріалів, які супроводжують переклади.

Ключові слова: перекладацька стратегія, метатекст, зміст і форма, ритміка, розмір, рима, еквілінеарність, архаїзми, алюзії, стилістичні фігури і тропи, повтор.

Аби зрозуміти особливості перекладацьких стратегій англосовієцької франкіани Віри Річ і Персівала Канді, необхідно передусім з'ясувати: коли, на основі яких принципів робили переклад, а також розглянути переклад як метатекстове явище – ввести перекладений текст у культуру сприймача з урахуванням додаткових текстів, які супроводжують художній твір.

Персівал Канді (1881–1947) народився в Англії у місті Манчестері. Освіту одержав у Канаді. Як релігійний місіонер подорожував провінціями Канади, де і познайомився з українською діаспорою. Українська культура викликала в нього глибоке зацікавлення. 1937 року П. Канді переїхав до Америки, де почав працювати над перекладами творів українських письменників, дослідженням української культури. У його перекладацькому доробку – віршові та драматичні твори Лесі Українки, залучені до збірки “Spirit of Flame” (1950), українська мала проза таких письменників, як Марко Вовчок, М. Коцюбинський, О. Кобилянська, О. Маковей та ін., а також дві збірки перекладів поетичних творів І. Франка та досліджень з франкознавства: “Ivan Franko. A Voice from Ukraine” (1932), в яку увійшло 15 віршів (серед них: “Каменярі”, “Не пора”, “Дивувалась зима”, “Идилія”, “Не забудь” та ін.) та “Ivan Franko. The Poet of the Western Ukraine. Selected Poems” (1948), яка вмістила уривки поем “Смерть Каїна”, “Мойсей”, “Іван Вишенський”, “Великі роковини”, а також 48 віршів з різних збірок і циклів [10].

Віра Річ (1936–2009) – англійська перекладачка, поетеса і журналістка, народилася в Лондоні. Первинним її зацікавленням була математика, а також давньоанглійська мова. В молодості доля звела В. Річ з українською діаспорою у Великобританії, яка познайомила її з українською літературою. Свій перший переклад В. Річ зробила 1957 року. Це був Пролог до поеми “Мойсей” І. Франка, надрукований у лондонському квар-

тальнику “The Ukrainian Review”. З того часу на сторінках цього та інших періодичних видань, а також у вигляді окремих збірок, з’являлися все нові переклади української літератури у виконанні Віри Річ. Це твори М. Шашкевича, Т. Шевченка, Лесі Українки, а також новітня українська поезія – Є. Плужника, П. Филиповича, Є. Гуцала, Михайла Ореста, Л. Костенко та ін. Що ж до франкіани В. Річ, то вона охоплює поеми “Мойсей”, “Смерть Каїна”, “Великі роковини”, вірш “Вічний революціонер”, цикли “Веснянки”, “Excelsior”, “Україна”, частину віршів із циклів “Вольні сонети” і “Тюремні сонети”, “Великдень” із циклу “Панські жарти”, декілька віршів зі збірок “Із літ моєї молодості”, “Давнє і нове”, “Зів’яле листя”. У комп’ютерному варіанті залишаються поема “Іван Вишенський”, значна частина циклів “Веснянки”, “Excelsior”, “Поет”, “Україна”, “Сонети”. 1997 року перекладачка була нагороджена премією імені І. Франка, а 24 серпня 2006 року – орденом княгині Ольги третього ступеня за популяризацію української культури у світі.

Що спільного між цими перекладачами? Обоє неукраїнського походження, обоє вивчали українську мову, культуру ізольовано від природного середовища¹, обоє перекладали з оригіналів, не використовуючи підрядників, обоє супроводжували свої переклади власними дослідженнями з франкознавства. Проте, завдання вони перед собою ставили різні, їхні методи і підходи до перекладу суттєво відрізняються, та й належать вони до різних епох.

Для П. Канді як місіонера І. Франко був передусім не стільки майстром слова, як політичним лідером, просвітителем, людиною ідеї. Серед усіх українських поетів П. Канді надавав перевагу саме І. Франкові за його “інтелект, гуманітарні інтереси і тверду наполегливість у своєму завданні національного лідера”, як це говориться у короткій біографічній довідці про перекладача у виданні 1948 року [10, с. VIII]. Перекладам у збірці також передує вступне слово К. Меннінга, в якому детально розповідається про життя і творчість І. Франка, та обширне дослідження П. Канді на тему життя і творчості поета. Кожен переклад у виданні супроводжується історією написання твору й виокремленням його основної ідеї. Проте ніде не згадано ні про роботу перекладача, ні про мовні особливості творів. Переклади, опубліковані у збірці, подано як повноцінний заміник оригіналу, що властиво для того часу, оскільки про перекладача як творчу особистість ще не прийнято було говорити окремо.

Сучасна епоха, з її всезагальною антропоцентричністю, робить творчу особистість перекладача важливим складником перекладацького процесу. Вже у В. Річ детальне вивчення затекстової реальності (творів, рукописів, авторських свідчень І. Франка; української історії та культури) супроводжується критичними статтями, в яких вона розповідає про свою перекладацьку роботу, заглиблюється у мовну тканину творів, зосереджується на проблемі відмінностей культур і мовних картин світу, проводить паралелі між українською та англійською літературами.

Індивідуальні стратегії перекладачів виявляються і у процесі відбору творів для пе-

¹ За радянських часів В. Річ не мала змоги приїхати в Україну, позаяк була занесена до так званих “чорних списків” за свої вільнолюбні погляди та пропагування української культури за кордоном, і вся її творчість однозначно трактувалась як антирадянська пропаганда.

рекладу та в їхній послідовності у виданнях. П. Канді ставив собі за мету якнайповніше і найзагальніше охопити поетичну спадщину І. Франка. Видання його перекладів охоплює твори різних збірок, циклів. У збірках 1932 та 1938 років нехтується принципом когерентності віршів одного циклу. Деякі твори подано неповністю, як-от “Смерть Каїна”, “Мойсей”, “Іван Вишенський”. Перекладач замінив упущені уривки коротким прозовим описом подій, що, значною мірою, руйнує цілісність творів. Проте сам П. Канді писав: “Ця версія трохи скорочена, але тема і розповідь залишаються повними” [10, с. 206]. Перекладач вмістив ці монументальні праці, а ще твори 3-х збірок на 162 сторінках у виданні 1948 року. Проте таке широке охоплення лише обмежує повноту представлення І. Франка як поета. Адже переклади поезії, так само як і оригінальні твори, зазвичай пишуть відразу цілими, тобто з урахуванням принципу інтертекстуальності та принципу вертикальної будови поетичних текстів на відміну від лінійності прози.

Натомість у перекладах В. Річ простежується системність: усі її праці вписуються в певну тематику, групуються в певні цикли. Що ж стосується І. Франка, то В. Річ, як і П. Канді, вибірково підходила до перекладів його творів. Вона так само прагнула якнайповніше охопити і представити англomовному світові поезію українського письменника, проте дбала, перш за все, не про кількісний показник, а про якісний. У своїх статтях В. Річ неодноразово наголошувала на необхідності трактування літератури через внутрішні свідчення самих творів, їхні художні достоїнства, а не особистісний чи політичний зміст. Адже, як інакше можна представити світові поета, як не через його твори, навіть якщо це глибокоінтелектуальні твори. Саме тому переклади творів І. Франка у В. Річ – це переклади цілих циклів, що відповідає задумові автора і сприяє повнішому висвітленню проблем, які ставив перед собою автор. На відміну від П. Канді, В. Річ ніколи не публікувала скорочених версій творів.

Під час перекладу поезії таких письменників, як І. Франко, у якого ідейність і висота думки вбрані у доступні форми, потрібно окремо наголосити на важливості форми для розкриття змісту. Про оманливу простоту творів таких велетнів духа, як Т. Шевченко, І. Франко, О. Пушкін та інші неодноразово згадували різні дослідники, як-от знаходимо у П. Торопа: “автори типу О. Пушкіна в перекладі, завдяки складному синтезу простоти і музичності в їхній поезії, стають скучними та спрощеними. Тому іноземцеві важко визнати велич Пушкіна, його значення як національного російського поета, хоча метатексти (статті, дослідження, відгуки) це стверджують” [5, с. 112]. Про органічну єдність змісту і форми, їхнє взаємопроникнення і взаємозалежність написано багато. “За межами структури художня ідея немислима, – говорив Ю. Лотман. – Дуалізм форми і змісту потрібно замінити поняттям ідеї, що реалізує себе в адекватній структурі і яка не існує поза цією структурою. Змінена структура донесе до читача і глядача й іншу ідею” [2, с. 64]. Як відомо, серед молодших сучасників І. Франка (молодомузівців) побутувала думка, що його твори є радше сухими політичними трактатами, а не поезією. Можна припустити, що такий погляд на поезію І. Франка поширився далеко за межі тогочасної України, оскільки у П. Канді помітно простежується тенденція до домінування змісту над формою, незважаючи на те, що сам І. Франко застерігав проти раціональної сухості, проти того, щоб сприймати його твори як римовані філософські

трактати. Адже, як слушно зауважив франкознавець А. Скоць, філософська думка має бути опосередкованою у художньому творі, що, апелюючи до нашого розуму, збуджує емоції, асоціації [4, с. 43].

Саме тому у процесі перекладу творів І. Франка важливо зберегти такі елементи поетичної техніки, як строфіка, віршовий розмір, принцип римування, еквілінеарність тощо, так само як і вибір правильного стилістичного ключа, відтворення особливостей ідіолокту поета (ключові слова, мотиви, авторські трансформації звичних смислів).

Загалом, П. Канді не ставив собі за мету дотримуватись усіх формальних ознак першотвору, часто змінюючи розмір, римування, порушуючи принцип еквілінеарності, тоді як В. Річ намагалася максимально відтворити всі особливості оригіналу. Наприклад: “Вона так гарна, сяє так / Святою, чистою красою, / І на лиці яріє знак / Любові, щирості, спокою” [6, с. 83] – “So lovely is she, for she shines / In loveliness, holy and pure. / Her face is aglow with sweet peace, / Sincerity, love so secure” [П. Канді] [10, с. 114]; “She is so beautiful, she shines / With beauty in pure holy splendour, / And on her face there glows a sign / Of love, tranquillity and candour” [В. Річ].

Іноді пояснення тому чи іншому елементу ритміки дав сам І. Франко у своїх критичних дослідженнях. Скажімо, у своїй праці “Каменярі. Український текст і польський переклад. Дещо про штуку перекладання” автор наголосив на важливості римування для передання адекватного змісту “Каменярів”: “Все те (схема римування абааб. – Г. К.) несвідомо, працею поетичної творчості, обчислене на те, щоб під час читання строфи змушувало читача в середині строфи заперти дух, а при кінці відітхнути свобідніше” [7, с. 12]. Цієї схеми дотримувалася у своєму перекладі В. Річ, натомість П. Канді змінив схему римування на абаба, цим порушуючи задум автора: “У кожного чоло життя і жаль порили, / І в оці кожного горить любові жар, / І руки в кожного ланці, мов гадь, обвили, / І плечі кожного додолу ся схилили, / Бо давить всіх один страшний якийсь тягар.” [6, с. 66] – “Life and its griefs had furrowed deep on every visage, / But in the eyes of each a fire of love yet glowed, / And round the arms of each were chains like serpents twisted, / The shoulders of each man were drooping, bowed and listless, / For each and all were weighted down by a dread load.” [В. Річ] [11, с. 42]; “Deep lines of pain and grief were etched on every face, / Yet in the eyes of all the flame of love still burned. / The fetters clung to each with serpent-like embrace, / And every back was bent, each face was downwards turned, / For all seemed bowed beneath a burden of disgrace” [П. Канді] [10, с. 104]. Помітним у перекладі П. Канді є і перехід від мажорної тональності “Каменярів” на радше песимістичний тон унаслідок ритмічних змін і неадекватного підбору лексичних еквівалентів.

Загалом, що ж до стилістичного ключа творів, то перекладам П. Канді властива певна монотонність, стилістично однорідний дискурс, що тяжіє до високого стилю незалежно від тональності оригіналів, тоді як твори поета завдяки різноманітності тем, мотивів і форм вимагають гнучкого підходу і методів перекладу. У вірші “Ідилія”, де важливо передати розмовні інтонації, особливості і фонетичні зміни мовлення дітей, що створюють по-особливому добродушну атмосферу близькості, головні герої – двійко малих сільських дітей – говорять у П. Канді правильною літературною мовою. Натомість В. Річ знаходить адекватний відповідник на рівні фонетичних видозмін дитячої англійської

мови. Порівняймо: “Та й каже: – Мозе б ліпшого коня?” [6, с. 70] – “And said: “Maybe a splendid hobby-horse.” [П. Канді] [10, с. 130]; “And said, “Well, p’waps I’ll have a nice horse?” [В.Річ]. У наступному прикладі того ж таки твору схвильовано-захоплена емоційна мова дівчинки, виражена в оригіналі через слова з розмовним забарвленням: “диви”, “відтам”, “та й годі”, еліптичні короткі речення, численні паузи, виражені через коми, знаки оклику. Динаміка оригіналу знаходить майстерне перевтілення у загалом дуже вдалому перекладі В. Річ через розмовні лексеми “really”, “just” (повторюється двічі у сусідніх реченнях, що є властивим для розмовної мови), фразу “what’s the point of resting”, а також скорочені форми допоміжних дієслів, численні розділові знаки. У перекладі П. Канді емоційність згладжується, завзятість змінюється на розважливий тон: “А ти диви, хіба то так далеко? / На сей горбок, а відтам Діл близенько, А там Ділом угору та все вгору, / Аж на сам верх! Та й годі! Там спочинем – / А може, ні, чого ще спочивати, / Коли вже відтам близько!.. Крикнем: У! ” [6, с. 69] – “Come see! It cannot be so very far. / Just to that place and then Dil is quite close. / Then up and up Mount Dil until we reach / The very top. And then we’ll rest awhile, / And maybe not. Why should we rest at all, / When we’re as close as that! We’ll shout ‘Hurrah!’” [П. Канді] [10, с. 129]; “Just look – d’you really think it’s very far? / Just to that hump, and then Mount Dil’s quite near, / And then we’ll climb Dil, higher all the time, / Right to the very top! Enough! We’ll rest – / Or maybe not, for what’s the point of resting / When we have got so near?.. We’ll shout ‘Oooo – ooo!’” [В. Річ].

Монотонність перекладу “Ідилі” у П. Канді також твориться через порушення строфіки оригіналу (загалом, П. Канді часто об’єднує окремі строфи у своїх перекладах), а також шляхом великої кількості архаїзмів та слів з поетичним забарвленням (6 разів, натомість у В. Річ – 1). Наприклад: “дівча зареготалось” [6, с. 70] – “The maiden laughed in silvery tones” [П. Канді] [10, с. 130]; “The girl burst into laughter” [В. Річ]. Просторічний вираз оригіналу П. Канді передав завдяки високопоетичному “maiden laughed in silvery tones”. Віра Річ знаходить стилістично адекватний відповідник, а лексемі “maiden” застосовує не до сільської дівчинки, як це у П. Канді, а до дочки сонця – казкової красуні.

Назагал, В. Річ, так само як і П. Канді, широко використовувала архаїзми при перекладі творів І. Франка. Наприклад, у “Каменях” вона послуговувалася ними аж 12 разів, тоді коли П. Канді лише 4. Сама В. Річ пояснила їх вживання тим, що для англійської поетичної традиції в час поета були властиві архаїчні граматичні форми та лексика, які відкинули модерністи лише в 20-х роках ХХ ст. Тоді ж перекладачка застерігала проти надужиття архаїзмами і говорила про необхідність використовувати їх з тактом [12, с. 46–47]. На відміну від П. Канді, у якого з методичною рівномірністю архаїзми розподіляються по всій тканині творів майже безвідносно до їхніх смислово-стилістичних нюансів, у В. Річ простежуємо певну системність, майстерність на рівні деталі. Вона послуговується ними як потужним стилістичним засобом – регістром англійської мови, якому внутрішньо притаманні конотації посилення експресивності. Великий перекладацький такт і почуття міри дають змогу В. Річ використовувати архаїзми саме як деталь – тобто стилістичний засіб розширення глибинного змісту при

незмінній поверхневій структурі, вжитий у потрібному місці (в іншому випадку він перестає сприйматися як деталь і стає надлишковим елементом у творі).

Візьмімо для прикладу переклад вірша “Котляревський”, де І. Франко у характерний для нього спосіб через паралельні конструкції, паралельні образи розповідає про І. Котляревського як зачинателя сучасної української літературної мови.

В. Річ використала архаїзми двічі – перший раз на самому початку вірша: “Орел могучий на вершку сніжному / Сидів і оком вздовж і вишир гонив” [10, с. 143] – “A mighty eagle on a snow-peak hoary / Perched, and his eye roamed keenly, far and wide” [В. Річ] [8, с. 68] (“Hoary. – (rhet.) Gray or white from age; ancient” [13, с. 460]). Цей зачин задає тон цілому твору, актуалізує сему давнини, і таким способом виконує важливу інформативну функцію для англomовного читача, необізнаного з українською історією та конкретно з епохою І. Котляревського. І вдруге, в наступному уривку: “Українським словом розпочав співати, / І спів той виглядав на жарт не раз” – “With a Ukrainian word set his song flowing / And, oft, indeed, that singing seemed a jest”. Це, знову ж таки, слугує показником часової віднесеності подій.

Так само двічі П. Канді послуговується архаїзмами у своєму перекладі “Котляревського” – у першій строфі “Сидів і оком вздовж і вишир гонив / Втім схопився” – “Sat gazing all around with his keen eye, / When lo, he started upwards” [10, с. 100] та в останньому рядку вірша: “і огник, ним засвічений, не згас, / А розгорівсь, щоб всіх нас ogrівати.” – “That spark did not die out amongst our folk, / But blazed and warmed us all ere long.” Тоді коли у першому випадку “oft” сприймається як засіб посилення експресивності, що дещо завищує стиль твору і загалом не суперечить оригіналу, то в другому випадку “ere” разом з дієсловом у минулому часі “warmed” не лише не відповідає першотвору, а й руйнує задум автора: наголосити на тягlostі – зв’язку між епохою І. Котляревського і сучасністю. Саме слово в неозначеній формі “ogrівати” стосується як минулого, так і теперішнього і навіть майбутнього. Тому архаїзація тут недоречна. Порівняймо з перекладом В. Річ, де вона послуговується дієсловом у неозначеній формі: “But blazed to warm us all in its bright glowing”.

Отже, в той час, коли у перекладах В. Річ архаїзми сприймаються як деталь, що не обтяжує сприймання творів для сучасного читача, у П. Канді відчувається певна архаїзація творів І. Франка, яка, до певної міри, ускладнює сприйняття, що з прагматичного погляду навряд чи є доцільним, адже поезія І. Франка – це ані не твори на історичну тематику, ані не застарілі ідеї, ні не минулий день. Навпаки – І. Франко продовжує залишатися сучасним національним поетом.

Прискіпливіше В. Річ підходить і до структури творів, що дає їй змогу виділити інтексти у творі і відповідно перекласти їх на адекватному рівні. У поемі “Смерть Каїна” І. Франко використав пісню Лемеха, що служить біблійною алюзією, і подав свою віршовану версію цього уривка, оскільки на той час ще не було повного українського перекладу Біблії. В. Річ бере текст цієї пісні з першоджерела – Біблії Короля Джеймса (офіційної і загальноприйнятої версії англійською мовою) – і перетворює його в поетичну форму. Таким способом, їй вдалося зберегти зв’язок з двома джерелами: Біблією

та оригіналом. Натомість П. Канді вдався до прямого перекладу версії І. Франка і, тому послабив зв'язок з Біблією як первинним джерелом.

Суттєві відхилення простежуємо у перекладі П. Канді при передачі образних засобів: фігур і тропів оригіналу. На відміну від В. Річ, яка дуже уважна і послідовна у цьому плані, у П. Канді трапляються багато неточностей: часто він творив свої власні тропи за їхньої відсутності в оригіналі, упускав тропи оригіналу чи передав їх описово: “По озері, / Мов павуки, снують човни легенькі” [6, с. 290] – “Light skiffs plied to and fro upon the lake” [П. Канді] [10, с. 171]; “On the lake, / Like spiders, small light boats were slumbering” [В. Річ] [9, с. 74].

Приклади такого характеру можна було б продовжити, проте, ледь чи список помилок дасть належне уявлення про переклади та перекладацькі методи. Тут важливо наголосити не так на неточностях, адже й у В. Річ наявні помилки, а на настанові перекладачів: чи вони самі вважали певні зміни та ідею вільного творчого трактування оригіналу допустимими для себе, чи все-таки підкоряли свою творчу особистість авторській. Наприклад, В. Річ дала таку самохарактеристику своєму творчому методу: “Як поетеса, я б вважала зрадою перед поставленим завданням дати такі версії у перекладі, які не передають поетичної форми оригіналу... Всюди, де це було можливо, я ставила собі за мету досягнути такого розчинення у перекладі, яке б – рядок за рядком – відповідало змісту оригіналу, додаючи при цьому від себе якомога скупіше і втрачаючи з першоджерела якомога менше” [3]. Підтвердження цього принципу знаходимо в її перекладах. П. Канді керувався радше загальним враженням, яке справив на нього першотвір.

Отже, В. Річ виходить на вищий і детальніший, прискіпливіший рівень аналізу, а отже й перекладу. Вона розглядала твір як даність, що не допускає змін. Для неї важливі всі нюанси першотвору. Дуже цікаві знахідки є у В. Річ при передачі, здавалося б, неперекладного – таких нюансів, як морфемний і фонемний повтори, які, однак, є дуже важливими стилістичними засобами для створення загального фону, підтексту: “І тягне свій тягар, понурий і суровий” [6, с. 61] – “And drag their heavy draught, with main severe and gloomy” [В. Річ]; “Минувся ліс. Хрустить пісок пустині / Під поступом важким. Там шакал виє / В розсіліні, орел у небі крикне, / Сверщок самотній між піском цвіркоче. / А там тиша довкола, мов в могилі. / Не раз серед тієї тиші раптом / Туман піску, мов велетень, здійметься / Сивавим стовпом аж під саме небо” [6, с. 272] – “The forest now had ended. Desert sands / Crunched ‘neath his heavy heel. The jackal howled / In the wild wastes, an eagle shrieked on high. / A lone cicada chirped amid the sand, / All else around was silent like a tomb. / And often in that silence, suddenly / A sandstorm, like a giant, would rise up / In a greyish pillar to the sky” [9, с. 57].

Отже, як перша англomовна збірка віршових творів І. Франка, збірка П. Канді відіграла роль провісника в історії англomовної франкiани і, враховуючи загалом невисокий рівень тогочасних перекладів та зародковий стан перекладознавства як науки, відповідала вимогам свого часу.

Переклади В. Річ – це наступний вищий щабель англomовної франкiани, який характеризується глибшими студіями над Франковим словом, українсько-англійським

літературним і культурним контекстом, як наслідок збільшення вимог до перекладача, зростання відповідальності за перекладений твір, вироблення певних механізмів перекладу. Присвятивши чимало часу вивченню української дійсності, В. Річ намагалася виробити бачення української реальності не лише крізь призму історії, як це здебільшого робив П. Канді, а крізь призму української літератури, адже, як стверджує дослідниця К. Джийдеева, найтоншим інструментом для вистукування душі кожної нації була завжди література. Ні одна наука не могла дати повнішого пізнання характеру, психології, естетичного мислення того чи іншого народу ніж література [1, с. 7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Джийдеева К.* Поэтический перевод и взаимообогащение литератур / К. Джийдеева. – Фрунзе : Киргизстан, 1972. – 116 с.
2. *Лотман Ю.* Лекции по структуральной поэтике / Ю. Лотман // Уч. зап. Тартуского ун-та. – Тарту, 1964. – Вып. 160.
3. *Семяжон Я.* Беларуская поэзія ў англійскіх перакладах / Я. Семяжон // Далягляды. – Мінск, 1978.
4. *Скоць А. І.* Поема І. Я. Франка “Смерть Каїна” / А. І. Скоць // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів : ЛДУ ім. І. Франка, 1963. – Зб. 10. – С. 42–56.
5. *Тороп П.* Тотальный перевод / П. Тороп. – Тарту : Изд-во Тартуского ун-та, 1995. – 220 с.
6. *Франко І.* Зібр. творів : у 50 т. / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 1. – 502 с.
7. *Франко І.* Каменярі. Український текст і польський переклад. Дещо про штуку перекладання / І. Франко // Зібр. творів : у 50 т. / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1983. – Т. 39. – С. 7–20.
8. *Franko I.* Kotlyarevskiy / I. Franko ; tr. from Ukr. by Vera Rich // The Ukrainian Review. – London : Ukrainian Publishers Limited, 1998. – Vol. 45, No. 1. – 96 p.
9. *Franko I.* The Death of Cain / I. Franko ; tr. from Ukr. by Vera Rich // The Ukrainian Review. – London : Ukr. Publishers Ltd., 1998. – Vol. 45, No. 2. – 96 p.
10. *Franko I.* The Poet of the Western Ukraine. Selected Poems / I. Franko ; tr. from Ukr. with a biographical Introduction by P. Cundy. – New York : Philosophical Library, 1948. – 265 p.
11. *Franko I.* The Stone Hewers / I. Franko ; tr. from Ukr. by Vera Rich // The Ukrainian Review. – London : Association of Ukr. in GB Ltd., 1992. – Vol. XL, No. 4. – 96 p.
12. *Rich V.* Sluckija Tkacychi – A Translator’s View / Vera Rich // Записи : Беларускі інститут навукі й мастацтва. – New York, 1996. – № 22. – С. 45–58.
13. *New Webster’s Dictionary and Thesaurus of the English Language.* – USA : Lexicon Publications, 1993. – 1149 p.

Стаття надійшла до редколегії 10.09.2011
Прийнята до друку 26.09.2011

IVAN FRANKO'S POETIC WORKS IN THE TRANSLATIONS BY VERA RICH AND PERCIVAL CUNDY

Hanna KOSIV

*The Lviv Ivan Franko National University,
Hryhoriy Kochur Department
of Translation Studies and Contrastive Linguistics,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000*

The article focuses on translation strategies of Vera Rich and P. Cundy to render Ivan Franko's poetic works into English. Contrastive analysis of the source and target texts has been done in the micro-context of specific problems as well as meta-context, i.e., with due attention to additional texts, accompanying the translations, to the epochs the translators created in, and the principles the translators advocated.

Key words: translator's strategy, metatext, content and form, rhythm, metre, rhyme, equilinearity, archaisms, allusions, stylistic figures and tropes, repetition.

ПОЭТИЧЕСКИЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ИВАНА ФРАНКО В ПЕРЕВОДЕ ВЕРЫ РИЧ И ПЕРСИВАЛА КАНДИ

Анна КОСИВ

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра переводоведения
и контрастивной лингвистики им. Г. Кочура,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000*

Статья посвящена исследованию творческих стратегий Веры Рич и Персивала Канди при переводе поэтических произведений Ивана Франко. Сопоставительный анализ оригиналов и переводов осуществляется в русле лингво-стилистического анализа отдельных микроконтекстов, а также в русле метакогдакстов: эпохи, установок переводчиков и дополнительных материалов, сопровождающих переводы.

Ключевые слова: переводческая стратегия, метатекст, содержание и форма, ритмика, размер, рифма, эквилинеарность, архаизмы, аллюзии, стилистические фигуры и тропы, повтор.